

Sygn. akt II PK 328/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Urzędowi Miasta w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 stycznia 2019 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 8 czerwca 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 27 sierpnia 2015 r. powódka otrzymała pismo o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Jak wskazał pracodawca, przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę była trwała utrata zaufania do pracownika oraz brak dyscypliny pracy i nienależyte wykonywanie obowiązków pracowniczych, a także brak możliwości skutecznego kierowania pracą pracownika. Pismem z dnia 22 września 2015 r. strona pozwana rozwiązała zawartą z powódka umowę o pracę bez wypowiedzenia na podstawie przepisu art. 52 § 1 pkt 1 w związku z art. 30 § 1 pkt 3 k.p. oraz art. 43 ust. 1 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych stwierdzając nieprawidłowości w korzystaniu przez powódkę z

mienia pracodawcy powierzonego wyłącznie w celach służbowych. Sąd Rejonowy zważył, że powództwo o przywrócenie do pracy było niezasadne, bowiem wypowiedzenie zawartej z powódką umowy o pracę, podobnie jak rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, nie naruszało przepisów prawa pracy. Zdaniem Sądu Rejonowego strona pozwana właściwie oceniła, że powódka naruszyła w ciężki sposób podstawowe obowiązki pracownicze, wskazując, że w umyślny sposób naruszyła ona zasady korzystania z Internetu oraz z telefonu służbowego.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji w zakresie ustaleń faktycznych, jak i oceny prawnej odnośnie do żądania dotyczącego uznania wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne. Podzielił również stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie ustaleń faktycznych powództwa dotyczącego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, jednak nie podzielił oceny prawnej dokonanej przez ten Sąd, co w konsekwencji skutkowało częściową zmianą zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki odszkodowania. Zdaniem Sądu Okręgowego powódka naruszyła swoje obowiązki w zakresie użytkowania sprzętu pracodawcy, jednak stopień natężenia jej winy, czy złej woli w świetle braku jakiegokolwiek szkody po stronie pracodawcy, a także faktycznego zagrożenia wystąpieniem takiej szkody, uzasadnia tezę, że rozwiązanie umowy o pracę z winy powódki przez jej pracodawcę było całkowicie nieuzasadnione.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych oraz art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 43 ust. 1 ustawy z dnia z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Wskazał, że w sprawie istnieją istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do rozstrzygnięcia:

1) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można przypisać winę umyślną lub co najmniej rażące niedbalstwo pracownikowi samorządowemu zatrudnionemu na kierowniczym stanowisku urzędniczym, który narusza obowiązek dbałości o dobro

pracodawcy samorządowego i ochrony jego mienia w związku z wykorzystywaniem służbowego komputera i telefonu komórkowego do celów prywatnych, wbrew zakazowi używania służbowego telefonu lub komputera do celów prywatnych wynikającemu z obowiązującego u pracodawcy regulaminu pracy i przepisów w zakresie polityki Bezpieczeństwa Informacji i Ochrony Danych Osobowych i Instrukcji Zarządzania Systemem Teleinformatycznym?

2) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można uznać, że pracownik samorządowy zatrudniony na kierowniczym stanowisku urzędniczym wykorzystujący służbowy telefon komórkowy i komputer do celów prywatnych w czasie pracy lub po pracy, wbrew zakazowi używania służbowego telefonu lub komputera do celów prywatnych wynikającemu z obowiązującego u pracodawcy regulaminu pracy i przepisów w zakresie polityki Bezpieczeństwa Informacji i Ochrony Danych Osobowych i Instrukcji Zarządzania Systemem Teleinformatycznym, narusza interesy pracodawcy lub stwarza zagrożenie dla interesów pracodawcy?

3) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można uznać, że pracownik samorządowy wykorzystujący służbowy komputer z dostępem do internetu dla celów prywatnych (niezwiązanych z pracą), tj. przeglądania stron internetowych lub korzystania z portali społecznościowych lub sprawdzania prywatnej poczty elektronicznej, stwarza realne zagrożenie ataku hakerskiego na serwery lub komputery pracodawcy samorządowego realizującego zadania publiczne lub zainfekowania wirusem systemu komputerowego pracodawcy samorządowego realizującego zadania publiczne;

4) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można przypisać winę umyślną lub co najmniej rażące niedbalstwo pracownikowi samorządowemu zatrudnionemu na kierowniczym stanowisku urzędniczym, który narusza obowiązek dbałości o dobro pracodawcy samorządowego i ochrony jego mienia w związku z brakiem zwrotu przez pracownika samorządowego zatrudnionego na kierowniczym stanowisku urzędniczym służbowego telefonu komórkowego (mienia publicznego) należącego

do pracodawcy samorządowego w terminie wskazanym przez pracodawcę w ustnym lub pisemnym żądaniu do wydania mienia, oraz przy zaniechaniu przez pracownika jakiegokolwiek kontaktu z pracodawcą celem ustalenia innego niż wskazany w wezwaniu do wydania mienia, sposobu zwrotu służbowego telefonu?

5) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można uznać, że brak zwrotu przez pracownika samorządowego zatrudnionego na kierowniczym stanowisku urzędniczym służbowego telefonu z kartą SIM (mienia publicznego) należącego do pracodawcy samorządowego, w terminie wskazanym przez pracodawcę w ustnym lub pisemnym żądaniu do wydania tego mienia, nie narusza interesów pracodawcy samorządowego lub nie stwarza zagrożenia dla interesów pracodawcy samorządowego, podczas gdy pracownik samorządowy pozostawał w bezprawnym posiadaniu mienia (telefon + karta SIM) pracodawcy samorządowego przedstawiającego realną wartość ekonomiczną oraz pracodawca samorządowy pozbawiony został możliwości przekazania służbowego telefonu komórkowego innemu pracownikowi do celów służbowych oraz pracodawca samorządowy opłacał ze środków publicznych miesięczny abonament telefoniczny w ramach którego został pozbawiony możliwości jego wykorzystania w związku z brakiem zwrotu telefonu i karty SIM przez pracownika?

6) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można uznać, że ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków jest brak zwrotu przez pracownika samorządowego zatrudnionego na kierowniczym stanowisku urzędniczym służbowego telefonu (mienia publicznego) należącego do pracodawcy samorządowego na żądanie pracodawcy w terminie wskazanym przez pracodawcę w związku z rozwiązaniem umowy użyczenia telefonu, także wówczas gdy pracownik jest nieobecny w pracy z uwagi na zwolnienie lekarskie, podczas gdy istniało w tym zakresie wiele możliwości zwrotu mienia pracodawcy np. przy pomocy osoby upoważnionej lub podjęcie przez pracownika kontaktu telefonicznego z pracodawcą w celu ustalenia terminu i miejsca odbioru telefonu we własnym zakresie przez pracodawcę lub wysłanie przez pracownika telefonu do pracodawcy przesyłką pocztową?

7) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych można uznać, że ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków jest nieuprawnione przetrzymywanie przez okres 13 dni przez pracownika samorządowego - zatrudnionego na kierowniczym stanowisku urzędniczym publicznego, służbowego telefonu (mienia publicznego) należącego do pracodawcy samorządowego, wbrew żądaniu pracodawcy do wydania tego mienia, niezależnie od faktu nieobecności pracownika w pracy?

8) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych nieobecność pracownika samorządowego w pracy w związku ze zwolnieniem lekarskim (chorobowym) wyłącza winę lub rażące niedbalstwo pracownika samorządowego odmawiającego zwrotu mienia pracodawcy samorządowemu na jego żądane w określonym terminie?

9) czy w świetle zasad stosowania art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych przy ocenie prawnej zachowania pracownika samorządowej w kontekście elementu zawinienia oraz naruszenia lub zagrożenia interesu pracodawcy samorządowego należy uwzględnić takie okoliczności jak: status prawny pracownika samorządowego, status prawny pracodawcy samorządowego, publiczny charakter mienia powierzonego pracownikowi samorządowemu oraz wymagana od pracownika samorządowego świadomość co do obowiązujących u pracodawcy samorządowego zasad korzystania z mienia publicznego.

Nadto zdaniem skarżącego mając na uwadze stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 28 czerwca 2012 r., o sygn. II PK 285/11, który zapadł na tle sporu pracowniczego między pracodawcą samorządowym a pracownikiem samorządowym w związku z wykorzystywaniem komputera do celów prywatnych, powodowi wykorzystującemu mienie publiczne można przypisać co najmniej rażące niedbalstwo rozumiane jako niezachowanie minimalnych (elementarnych) zasad prawidłowego zachowania się w danej sytuacji. W ocenie skarżącego stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie interpretacji stworzenia zagrożenia dla interesu pracodawcy jako elementu przesłanki ciężkiego naruszenia

podstawowych obowiązków pracowniczych pomija trafne stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 9 lutego 2016 r. o sygn. II PK 330/14 wskazał, że interesu pracodawcy nie można sprowadzać jedynie do szkód majątkowych oraz interesu materialnego. Pojęcie to obejmuje także elementy niematerialne, jak np. dyscyplina pracy czy poszanowanie przez pracowników majątku pracodawcy. W rozpoznawanej sprawie zachowanie powoda, który nie zwraca mienia pozwanego na jego żądanie było przejawem braku dyscypliny oraz poszanowania majątku pracodawcy.

Ponadto w ocenie kasatora skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest oczywiście uzasadniona bowiem naruszenie przepisu prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych (błąd w zakresie subsumcji prawa) spowodował wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i

prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Istotne zagadnienie prawne może odnosić się zarówno do prawa procesowego, jak i materialnego. Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109).

Sformułowane przez skarżącego pytania nie stanowią zagadnień prawnych, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie mają one ogólnego i abstrakcyjnego charakteru, przez co uniemożliwiają Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu. W rzeczywistości pytania zmierzają do uzyskania odpowiedzi, jak rozstrzygnąć zarzuty pozwanego zgłoszone w sprawie. Przedstawienie w skardze kasacyjnej jako "istotnego zagadnienia prawnego" problemu, który dotyczy sfery faktów, a nie wykładni prawa, nie może być podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 222/14, LEX nr 1998543).

Nadto wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. opiera się częściowo na założeniach faktycznych sprzecznych z ustaleniami sądu odwoławczego, co nie zasługuje na uznanie w świetle związania Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący formułując dwa pierwsze zagadnienia prawne wskazuje na zakaz używania przez powódkę służbowego telefonu komórkowego do celów prywatnych. Sąd Okręgowy ustalił natomiast, że § 2 pkt 2 umowy użyczenia telefonu służbowego przewidywał, że pracodawca będzie ponosił opłaty w zakresie rozmów służbowych, zaś powódka w zakresie rozmów prywatnych. Tym samym umowa ta dopuszczała korzystanie z telefonu służbowego do celów prywatnych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie precyzując jednak, czy jego zdaniem zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości

czy też wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący przywołał dwa wyroki Sądu Najwyższego - z dnia 28 czerwca 2012 r., II PK 285/11 oraz z dnia 9 lutego 2016 r., II PK 330/14 - dotyczące odpowiednio wykorzystywania komputera służbowego do celów prywatnych oraz pojęcia interesu pracodawcy. Jego zdaniem rozstrzygnięcia te są trafne, a ich odniesienie do rozpoznawanej sprawy doprowadziłoby do wydania przez Sąd Okręgowy wyroku odmiennej treści.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). O rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319). Skarżący nie wykazał występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przedmiotem podstawy przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest sam przepis prawa, a nie ocena jego zastosowania w konkretnej sprawie. Wskazanie tylko jednego wyroku Sądu Najwyższego nie wystarcza do stwierdzenia rozbieżności w orzecznictwie sądów, jako warunku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., I UK 374/13, LEX nr 1646129).

Ponadto zastosowane w art. 52 § 1 k.p. nieostre sformułowanie o "ciężkim" naruszeniu podstawowych obowiązków pracownika służy elastyczności stosowania

tego przepisu i możliwości odniesienia go do wielu zróżnicowanych stanów faktycznych. Już z tego choćby względu nie jest możliwe udzielenie abstrakcyjnej odpowiedzi, "jakie naruszenie obowiązków pracowniczych należy uznać za ciężkie" oraz nie można mówić o rozbieżnościach w orzecznictwie w tej kwestii (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 226/14, LEX nr 1678960).

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.